

Tulkkauk-, käännös- ja niihin liittyvien palveluiden hankinta

VD/6891/02.05.03.01/2020

RV/K-ML/RK-K/SV/HY-L

A-Tulkkauk Oy on tulkitsemis- ja kääntämispalveluita sekä niitä tukevia toimintoja tuottava Vantaan kaupungin konserniyhtiö. Yhtiö toimii sidosyksikkönä sen omistajina oleville hankintayksiköille. Vantaan kaupunki omistaa yhtiön osakkeista 99,6 %. Muut osakkaat ovat Helsinki, Espoo ja Kerava sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jäljempänä "HUS"), joista kullakin on omistuksessaan yksi osake.

Yhtiön liikevaihto on ollut tilikaudella 2019 noin 8 milj. euroa ja tilikauden voitto noin 320 000 euroa. Yhtiön oma pääoma on 1,7 milj. euroa. Liikevaihdon kertymä tilikaudelta 2019 jakautuu omistaja-asiakkaiden ja muiden asiakkaiden välillä seuraavasti: Helsinki 2,75 milj. euroa (34,5 %); HUS 2,34 milj. euroa (29,3 %); Vantaa 2,15 milj. euroa (26,9 %); Kerava 0,28 milj. euroa (3,6 %); Espoo 0,26 milj. euroa (3,2 %) ja muut asiakkaat 0,2 milj. euroa (2,5 %).

Yhtiö tuottaa valtaosan palveluistaan omistajiensa sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajille. Tulkkaukspalveluiden kysyntä Suomessa on kasvanut voimakkaasti maahanmuuton kasvun myötä, minkä vuoksi toimintaympäristön muutos on edellyttänyt yhtiöltä viime vuosina panostamista erityisesti tilaustalvinnan kehittämiseen. Teknologian hyödyntämisen takia alan talvelut muuttavat muotoaan ja tulkkaukspalvelujen tuottavuus kasvaa ja palveluiden hinnat laskevat. Henkilöstön toiminta tehostuu myös tulkkauksen tilaajien ja laskujen käsittelijöiden osalta.

Koronavirustilanne on kasvattanut voimakkaasti asiakkaiden tarvetta etätulkkaukseen. Asiakkaat ovat luoneet kiireellisesti erilaisia etäpalveluiden tuottamisprosesseja, joista osa jäänee käyttöön myös koronavirustilanteen päättyessä. Asiakkaiden palvelutarpeiden muutos läsnäoloa vaativasta tulkkauksesta etätulkkaukseen tulee jäämään osin pysyväksi ja paine etätulkkaukseen kasvaa myös siksi, että sen hinta on paljon edullisempi läsnätulkkaukseen verrattuna. Lisäksi etätulkkauk on palvelumuotona paljon ketterämpi, koska tulkin voi saada hyvinkin nopeasti.

Painopisteen siirtyminen etätulkkaukseen tarkoittaa muutoksia myös yhtiön palveluiden toteuttamisessa sekä hinnoittelun voimakasta muutosta. Tämän lisäksi yhtiön on investoitava tarvittaviin ohjelmistoihin, jotka ovat yhtiölle välttämättömiä etätulkkaukspalveluiden kysyntään vastaamiseksi. Toiminnan painopisteen muuttaminen edellyttäisi voimakkaita muutoksia yhtiön henkilöstörakenteeseen, sillä mobiiliteknologiaa hyödyntävä etätulkkaukspalvelujen tuottaminen automatisoi monia työvaiheita, joihin tarvitaan tällä hetkellä henkilöresursseja. Lisäksi yhtiö tarvitsisi uutta osaamista it-puolelle.

Toimialalla tapahtuneen muutoksen vuoksi omistajien ovat arvioineet, tulevatko ne jatkamaan yhtiön omistajana vai tulisiko omistajien hankkia palvelut jatkossa muulla tavalla kuin omistamansa sidosyksikön kautta. Nykyisten omistajien omistuksen säilyttäminen A-Tulkkauk Oy:ssä ei ole välttämätöntä, koska tulkkaukspalvelut eivät ole omistajien ydintoimintaa. Vantaan kaupungin taloudellinen tilanne ja kaupungin lähivuosien investointitarve ei mahdollista osallistumista yhtiön investointien rahoittamiseen. Lisäksi hankintayksikköjen omistajuus ja sidosyksikköasemaan liittyvät reunaehdot asettavat haasteita A-Tulkkauk Oy:n toiminnan kehittämiseksi, sillä sidosyksikkönä yhtiö ei voi myydä palveluitaan muille kuin omistajana oleville hankintayksiköille.

Parhaaksi vaihtoehdoksi A-Tulkkaus Oy:n toiminnan uudistamiselle on arvioitu omistuksesta luopuminen. Vantaan kaupunginhallituksen **konsernijaosto** päätti 11.5.2020 § 7 edetä omistuksesta luopumisen valmistelussa. Myös HUS:n konsernijaosto on 3.6.2020 § 34 tehnyt vastaavan päätöksen asiasta ja muut pienosakkaat ilmoittaneet halukkuutensa omistuksesta luopumiseen.

Osakkeiden myynti

Osakekauppa tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi erillisenä asiana. Osakekaupan täytäntöönpano edellyttää A-Tulkkaus Oy:n palveluita käyttävien omistajien päätöstä suorahankinnasta osakkeet ostavalta Túlka Oy:ltä siihen saakka, kunnes osakkaat ovat kilpailuttaneet tulkkauspalveluiden hankinnan.

Hankinnan kohde

Hankinnan kohteena ovat kaikki A-Tulkkaus Oy:n ennen osakekauppaa sidosyksikkönä Vantaan kaupungille tuottamat palvelut, joita ovat

- tulkkauspalvelut
- kuulo-, näkö- ja kuulonäkövammaisten sekä puhevammaisten tulkkauspalvelut
- käännöspalvelut;
- asiakaskoulutus ja konsultointi; sekä
- muut edellä mainittuihin palveluihin liittyvät A-tulkkaus Oy:n aiemmin Vantaan kaupungille tuottamat palvelut.

Hankintamenettely

Tulkkauspalveluiden tarve on tarpeellinen ja jatkuva myös A-Tulkkaus Oy:n osakkeiden myynnin jälkeen tässä päätöksessä mainituille A-Tulkkauksen nykyisille osakkeenomistajille, jotka käyttävät yhtiön palveluita. Osakkeiden myynnin jälkeen osakkaat eivät voi enää käyttää A-Tulkkaus Oy:n palveluja sidosyksikköasemaan perustuen. Osakkeiden myynnin jälkeen on tarkoituksena, että Helsinki, Vantaa, Kerava ja HUS alkavat valmistelemaan yhteishankintana kokonaisuutta tulkkauspalveluiden hankinnasta. Valmistelussa olevasta tulkkauspalveluiden yhteishankinnasta on julkaistu 4.11.2020 ennakoilmoitus HILMA-ilmoituskanavassa.

A-Tulkkaus Oy:n osakkeiden myynnin ja uuden tulkkauspalveluiden kilpailutuksen väliin jää siirtymäaika. Laissa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (jäljempänä hankintalaki) 40 §:ssä todetaan suorahankintaperusteena, että hankintayksikkö voi valita suorahankinnan, jos sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä säädetyjä määräaikoja voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi. A-Tulkkauksen osakkeiden myynti aiheuttaa sen, että A-Tulkkaus Oy ei ole enää in-house yksikkö päätöksessä mainituille hankintayksiköille. Hankintayksiköt ovat lainsäädännön taholta velvollisia tarjoamaan tulkkauspalvelua omissa toiminnoissaan myös siirtymäaikana.

Osakkeiden myyntiin liittyen muut osakkaat pl. Espoon, joka ei ole käyttänyt A-Tulkkaus Oy:n palveluita viime vuosina, tekevät päätöksen tulkkauspalveluiden suorahankinnasta edellä mainituilla hankintalain perusteilla A-Tulkkaus Oy:n osakkeiden ostaja Túlka Oy:ltä siksi ajaksi, kun tulkkauspalveluiden kilpailutusta valmistellaan. Osakkaiden nykyiset palvelusopimukset A-Tulkkaus Oy:n kanssa päättyvät suorahankintasopimuksen allekirjoituksiin.

Sopimuskausi

Sopimus on määräaikaisesti voimassa siihen saakka, kunnes tulkkauspalveluiden kilpailutusta koskeva tuleva hankintasopimus on allekirjoitettu. Sopimus päättyy kuitenkin viimeistään 31.12.2021.

Hankinnan arvioitu arvo

Suorahankinnan ennakoitu arvo on edellä esitettyjen Vantaan A-Tulkkkaus Oy:ltä vuonna 2019 tekemien ostojen suuruinen eli 2,15 miljoonaa euroa.

Sopimusten päättäminen A-Tulkkkaus Oy:n kanssa

Hankintasopimuksen käynnistyessä kaupungin ja A-tulkkkaus Oy:n väliset sopimukset päättyvät. Päättämisestä tehdään erillinen sopimus kaupungin ja A-tulkkkaus Oy:n välillä.

Valtiontukiarvio

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtiontukea koskevan artiklan 107(1) mukaisesti tuki on kielletty, jos kaikki seuraavat kriteerit täyttyvät yhtäaikaaisesti:

- (1) julkisia varoja kanavoidaan muodossa tai toisessa taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle,
- (2) tämä taloudellinen tuki suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa,
- (3) taloudellinen tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, sekä
- (4) taloudellinen tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

EU:n valtiontukisääntöjen mukaan julkisena tukena ei huomioida sellaista toimenpidettä, joka on toteutettu markkinaehtoisesti. Arviointiin sovelletaan ns. markkinataloustoimija-periaatetta. Periaatteen mukaan yrityksille ei saa antaa viranomaisen toimesta sellaisia taloudellisia etuja, joita yksityinen toimija ei viranomaisen asemassa toimiessaan olisi myöntänyt yritykselle. Julkisyhteisöjen toteuttamat taloudelliset toimenpiteet eivät ole valtiontukea, eivätkä näin ollen johda taloudellisen edun myöntämiseen, jos niissä noudatetaan tavanomaisia markkinaehtoja.

Julkisyhteisön myyntitoimenpiteissä valtiontukiproblematiikka voisi tulla kyseeseen muun muassa alihintaisesta kauppahinnasta sovittaessa. Vakiintuneen yrityskauppamenettelyn huolellinen noudattaminen eli kaupan kohteen arvioinnin ja erillisen arvonmäärityksen tekeminen on omiaan varmistamaan markkinaehtoisten kaupan ehtojen muodostumisen. Näin toimittaessa kaupan osapuolet pyrkivät kaupassa parhaan mahdollisen tuloksen syntymiseen. Tämä estää tukielementin syntymisen järjestelyn yhteydessä. Mikäli prosessissa on mukana useampi potentiaalinen ostajataho tarjoamassa, vahvistaa tämä markkinaehtoisuutta.

Vantaan kaupunki on teettänyt A-Tulkkkaus Oy:n arvosta arvonmäärityksen ja valtiontukisäännösten noudattamisen arvioinnin ulkopuolisella tilintarkastusyhteisöllä. Arviointi on tehty siten, että A-Tulkkkaus Oy:n myyntiin liittyy siirtymäajan suorahankinta. Esitetty kauppahinta on arvonmäärityksen mukainen. Lisäksi kaupan ehtojen markkinaehtoisuutta vahvistaa se, että toimialan merkittäville toimijoille on tarjottu mahdollisuus osallistua tarjoajana myyntiprosessiin. Osakekauppaan, johon sisältyy siirtymäajan palveluhankinta, ei sisälly kiellettyä valtiontukea, koska valtiontukea koskevat kriteerit eivät täyty.

Toimivalta

Kaupunginhallitus päättää **hallintosäännön** 9 luvun 1 §:n 5 momentin 28-kohdan mukaan EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista.

Kaupunginhallitus 16.11.2020 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) tehdä tulkkkauspalveluiden hankintasopimuksen Túlka Oy:n ja päättää sopimuksen A-Tulkkkauksen Oy:n kanssa liitteenä olevan sopimusluonnosten ehtoja noudattaen;

- b) kohdan a) mukaisen päätöksen täytäntöönpano on ehdollinen sille, että kaikki A-Tulkkaus Oy:n osakkeenomistajat allekirjoittavat osakkeiden myyntiä koskevan kauppakirjan ja osakkeenomistajista Vantaa, Helsinki, HUS ja Kerava allekirjoittavat hankintasopimuksen ostajan kanssa; ja
- c) kaupunginjohtajan tai hänen määräämäänsä valtuutetaan allekirjoittamaan hankintasopimus sekä tekemään vähäisiä tai teknisiä muutoksia sekä päättämään sopimuksen mukaisista täsmennyksistä sopimusliitteisiin sopimuskauden aikana.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Luonnos hankintasopimukseksi
- Hankintasopimuksen liitteet 1, 5-8 (salassa pidettävä; JulKL 24 §:n 1 mom. 20-kohta)
- Hankintasopimuksen liite 4
- Luonnos sopimusten päättymissopimukseksi

Täytäntöönpano: Henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

konserniohjauksen päällikkö Riikka Kiljander-Kiiskinen, puh. 040 632 7880,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)